

## Cá Rezzonico

A Rezzonico-palotában kiállítás van: a velencei XVIII. század emlékei. Elmentem, mert kíváncsi voltam, milyen egy Canal Grande-menti palota belülről, és mert vonzott a XVIII. századi Velence, Casanova házája. A főterem mennyezetét Tiepolo-képek díszítik: a Tudás rokokós angyala fáklyával a kezében elkergeti az Ignoranciát. Boldog XVIII. század! Vajon hol élt az elüldözött Ignorancia, mily kiváló szanatóriumban, hogy most olyan jó egészségben, olyan újult erőben tud visszatérni?

Rengeteg festmény.

Érdekes, és nem egészen értem, miért van, hogy míg a XVIII. századi portrékról általában okos, kifinomult arcok néznek felénk, az ugyanakkor készült tablókön, zsánerképeken az embereknek bábuszerűen kifejezéstelen az arcuk. Milyen mások azok a képek, amelyek a Rezzonico-családot ábrázolják! Középen a bölcsh, kövér, hideg pápa, Casanova pápája, Rezzonico pápa – csak ezen a néven emlegeti, sokszor és szeretettel, büszke volt rá, mint velencei. A pápa körül a család többi tagja, egy kardinális, egy velencei tanácsúr, és a kis „nipoté”-k, Őszentsége unokatestvérei, nem tudom, mit jelentett inkább ez a szó, rangot vagy foglalkozást.

A képeken a maszkák uralkodnak. A maszkák, amelyekről annyit olvastam Casanovában, de csak most tudom, hogyan festettek. Óriási fekete köpeny, fekete háromszögletű kalap és ráerősítve a fehér álarc, ijesztő, csőrszerű orral; az egész együttes kifejezése rendkívül titokzatos és gonosz. Detektívfilmbe való volna, ha nem volna valahogy mégis szellemi és magasabb rendű. Ezeket a maszkákat hordták a velencei urak a karnevál alatt, hogy méltóságuk megsértése nélkül vegyülhessenek a nép közé, és minthogy a karnevál sokszor hónapokig tartott, hát hónapokig hordták. Casanova korában ez a maszk, ez volt Velence. A csúnya, csőrszerű álarcba valami beleivódott, valami démoni, régi gonoszság, ami oly régi és oly finom, hogy ma jobban meghat, mint a jószág és szeretet nagy tettei.

## Ca' Rezzonico

Nel Palazzo Ca' Rezzonico c'è una mostra: ricordi veneziani del XVIII secolo. Ci sono andato perché ero curioso di come potesse essere un palazzo sul Canal Grande dall'interno, e perché mi attirava la Venezia del XVIII secolo, la patria di Casanova. Dove avrò mai vissuto l'esiliata Ignoranza, in quale celebre sanatorio, che ora è riuscita a tornare in ottima salute, con rinnovata forza?

Una selva di quadri.

È interessante e non del tutto chiaro il motivo per cui, mentre nei ritratti del XVIII secolo ci guardano volti generalmente intelligenti e raffinati, nei tableau vivant e nelle scene di genere le persone hanno volti inespressivi come quelli dei neonati. Quanto sono diversi i dipinti che raffigurano la famiglia Rezzonico! Al centro il papa, saggio, grasso, freddo, il papa di Casanova, papa Rezzonico – viene menzionato solo così, spesso e con amore, un orgoglio veneziano. Gli altri membri della famiglia lo circondano: un cardinale, un consigliere e i piccoli “nipoti”, i cugini di Sua Santità, non so cosa stesero ad indicare davvero quella parola italiana, se il rango o l'occupazione.

Nei dipinti imperano le maschere. Le maschere di cui ho letto tanto nel Casanova, ma solo ora capisco come venissero dipinte. Un mantello nero gigantesco, una maschera bianca fissata ad un tricornio nero, con uno spaventoso naso a punta; nel complesso, l'espressione è estremamente misteriosa e malvagia. Sarebbe una cosa da film giallo, se non ce ne fossero anche di spirituali e trascendenti. Queste maschere erano portate dai signori veneziani nel periodo di Carnevale, in modo da potersi mischiare al popolo senza intaccare la propria dignità, e dato che il Carnevale durava spesso per mesi, le indossavano anche per mesi. All'epoca di Casanova questa era la maschera, questa era Venezia. La brutta maschera a becco si è imbevuta di qualcosa, di una qualche cattiveria antica e demoniaca, che ha dell'antico e del delizioso, che emoziona più delle grandi gesta di amore e bontà.

*Trad. di Gabriele Italiano*